

CHAIM LENDER

ur. 1919; Chełm

Miejsce i czas wydarzeń	ZSRR, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2009, ZSRR, II wojna światowa, ucieczka do ZSRR, praca w kopalni, mobilizacja do wojska

Wybuch II wojny światowej i przedostanie się do ZSRR

Ja [wyjechałem] tydzień wcześniej. Żołnierze rusczy ogłosili Żydom w synagodze – kto chce jechać do [ZSRR], jest pociąg. I pojechaliśmy do [ZSRR]. Ja uciekłem, bo mówili, że biorą takich chłopaków do różnych robót, posyłają do Niemiec. A potem przyjechały siostry z mamą i mi tam powiedzieli, że widzieli moją mamę [w miejscowości] Sarny, to jest na Ukrainie. Ja pojechałem tam, wychodzę – gdzie iść? Poszedłem na targ, widzę, moja mama idzie. Jaka to była [radość]. Nie było co robić tam w Sarnach, a moja mama miała matkę w [ZSRR od] I wojny światowej i dwóch braci. Ja werbowałem się do kopalni węgla w Donbasie na Ukrainie [USRR – red.]. Byłem pod ziemią jakieś trzysta pięćdziesiąt metrów. Potem byliśmy wszyscy razem z rodziną. Na drugi dzień wojny [niemiecko-radzieckiej] byłem zmobilizowany. Jakiś czas pomagałem w szpitalu, potem zwolnili mnie z wojska i wzięli do roboczej armii. Wysłali nas na front, do kopania okopów, ale myśmy nie dojechali do tego miejsca, bo już było zajęte przez Niemców. Mam szczęście, że się wydostałem stamtąd, byliśmy okrążeni. Jest miasto Brańsk, a dookoła tego miasta jest bardzo dużo kilometrów lasu. I myśmy się tam kręcili. Niemcy nie weszli do lasu, myśmy byli okrążeni, ale potem wydostaliśmy się z tych lasów i piechotą wróciliśmy.

Data i miejsce nagrania	2009-09-16, Holon
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"